

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ"

7139 с.Ценово, ул."Цар Освободител"№83, тел.08122 /20-56,
e-mail: hbotev_cenovo@mlnk.net

УТВЪРЖДАВАМ

Директор:.....
(Камелия Божкова)

ПЛАН

ЗА РАБОТАТА НА УЧИЛИЩЕН КООРДИНАЦИОНЕН СЪВЕТ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ

Съгласно Заповед № РД 09-611/18.05.2012 г. и Заповед № РД 09-611/18.12.2015 г. на
Министъра на образованието и науката

СЪСТАВ НА СЪВЕТА:

Председател: Димитрина Мангова

Членове:

Деяна Тодорова –старши учител

Анна Денчева – учител

СЪЩНОСТ НА ПОНЯТИЕТО

Тормозът е форма на насилие, която се определя като сбор от съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група.

Това е:

- Злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете;
- Извършва се от позицията на силата;
- Повтаря се многократно във времето;

Проявите на тормоз най-общо могат да бъдат разделени на следните основни групи:

- Физически тормоз – блъскане, шипане, разрушаване, удряне, причиняване на болка, спъване, затваряне в някое помещение;
- Вербален тормоз – подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди;

а) **На ниво клас** – постигане на разбиране от децата какво точно е тормоз, до какво води това поведение и как се чувстват различните "участници".

В час на класа се обсъждат и дискутират взаимоотношенията:

- Ученици – учител → целта ни е учениците да осъзнаят, че говоренето в час е форма на тормоз към учителя;

Дискутиране на конкретни казуси на тормоз в класната стая, в коридора, по интернет и др., договаряне какво ще се прави, ако се нарушат правилата и ценностите на класа – дискутиране и приемане на новите понятия “дисциплиниране” и “възстановяване на щета”.

- Учител – ученици → важно е учителите да се отнасят с уважение към децата (да се обръщат към тях по име, да ги изслушват търпеливо, да не ги обиждат).

Заради отношението на учителя може да бъде саботиран час или учениците да внимават, макар и да нямат особен интерес към предмета. Симптомите на психическия тормоз в отношението на възрастните към децата (родители, учители) се проявяват като безразличие и равнодушие, враждебност, злоупотреба с власт над тях, дистанциране от тях и неразбиране, свръхконтрол.

б) **На ниво училище** – избор на Комисия по превенция на тормоза, включваща педагогически съветник, помощник директор и учители, която да следи за прилагането на политиката, огласяването ѝ в медиите, инициира дискусии в училище.

в) **Дейности с родители** – в отношенията родители – учители комуникацията е насочена към взаимна оценка на работата, с временни елементи на сътрудничество. На родителските срещи да се обсъждат казуси, свързани с тормоза, да се научат родителите как да регистрират поведение на тормоз и насилие, как да комуникират с децата си без скрита агресия.

V. Дейности по разработване и прилагане на превантивни дейности, за предотвратяване на тормоза в училище:

1. Сформиране на училищен координационен съвет и запознаване на педагогическия съвет, родителите и учениците с превантивните мерки.

Срок: 23.09.2023 г.

Отг.: Д.Мангова

2. Разработване на процедури за реагиране в ситуации на тормоз.

Срок: ноември 2023 г.

Отг.: членове на комисията

3. Запознаване на учениците със същността на тормоза, проявите и участниците в процеса.

Срок: ноември 2023 г.

Отг.: класните ръководители

4. Изработване и договаряне на общи правила на поведение, ценности, договаряне на процедура, в случай на нарушаване на правилата. Поставяне на видно място в класната стая.

Срок: декември 2023 г.

Отг.: класните ръководители

5. Провеждате на изследване под формата на анонимен въпросник, който децата попълват самостоятелно, като в предварителна инструкция се описват специфичните характеристики на тормоза.

Срок: декември 2023 г.

Отг.: А. Денчева

6. Прилагане на обучителни дейности и работа с класа:

- Групова работа
- Дискусии
- Казуси
- Ролеви игри
- Споделяне на опит

Срок: постоянен

Отг.: членовете на комисията

7. Анализ на проявите на училищен тормоз и наличните правила и решения за справяне с него – форми, резултати, последствия, налични и липсващи правила.

Срок: декември 2023 г.

Отг.: А. Денчева

8. Оптимизиране на системата за наблюдение и контрол, в зависимост от резултата от оценка на проблема.

Срок: януари 2024 г.

Отг.: Д. Годорова,

9. Провеждане на часове на класа и ученически дискусии по теми, свързани с противодействието на насилието и тормоза с цел изграждане у учениците на нетърпимост към явлението и стратегии за справяне като:

- Правата на децата и отговорностите.
- Ценностите – какво са, какви могат да бъдат, как се прилагат в ежедневието?
- Какво представляват насилието и тормозът?
- Как се чувстваме като видим проява на насилие и тормоз? Какво можем да направим?

Срок: постоянен

Отг.: Д. Годорова

10. Повишаване на квалификацията на персонала за справяне в ситуация на тормоз.

Срок : февруари 2024г.

Отг.: А. Денчева

11. Организиране и провеждане на класови и общоучилищни инициативи във връзка с превенцията и противодействието на тормоза – „Ден без насилие“, „Седмица на добрите дела“, „Ден на толерантността“, „Ден на розовата фланелка“, Правата на детето и пр.

Срок: октомври 2023- юни 2024 г

Отг.: А. Денчева

12. Организиране и провеждане на конкурси, спортни състезания, творчески изяви под надслов например: „С приятелство и творчество срещу насилието“, кръгли маси и др. форуми, дискусии с представители на училищната общност – родители, ученици, педагогически и непедagogически персонал, представители на местната общност, медии и др за обсъждане на проблемите и възможните решения.

Срок: октомври 2023 г.- юни 2024 г.

Отг.: класните ръководители

13. Запознаване на учители, ученици и родители с процедурите за реагиране в ситуации на тормоз.

Срок: февруари 2024 г.

Отг.: членовете на комисията и класните ръководители

14. Изработване и разпространение на информационно-образователни материали, съобразени с различните възрастови групи и свързани с:

- Превенция на тормоза;
- Права и задължения на децата.

Срок: постоянен

Отг.: членовете на комисията

15. Провеждане на индивидуални консултации с деца, понасящи или извършители на тормоз.

Срок: октомври 2023 – юни 2024 г.

Отг.: Д.Мангова

16. Да се създаде единен регистър за регистриране на ситуации на тормоз в училище. Регистърът да включва описание на ситуацията, вида тормоз, участници, наблюдатели, предприети мерки.

Срок: ноември 2023 г.

Отг.: Д. Тодорова

17. Взаимодействие и решаване на конфликти между ученици, учители, родители и училищно ръководство.

Срок: октомври 2023 – юни 2024 г.

Отг.: Д.Мангова, членове на комисията

18. Приемане на правила и процедури за работа с:

- Дете, жертва на тормоз;
- Дете, упражнило тормоз;
- Децата, които подпомагат и подкрепят тормоза;
- Децата наблюдатели.

Срок: октомври 2023 г.

Отг.: членове на комисията

19. Разработване и приемане на правила и процедури за регистриране на ситуации на тормоз, насочване към други служби и обмен на информация с други учебни и детски заведения.

Срок: октомври 2023– юни 2024 г.

Отг.: Д.Мангова, Д.Тодорова, А.Денчева

ЗАДЪЛЖЕНИЯ

I. Процедури при установен училищен тормоз между учениците

Трябва да се разграничават случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между децата. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват, без активно да участват. По-голямата част от ситуациите на тормоз следва да бъдат овладени от учителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка.

Първа стъпка: Прекратяване на ситуация на тормоз:

Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

- В случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени, да се прекрати физическия контакт между тях незабавно и да се уведе класния ръководител.
- Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това следва да се случи на по-късен етап.

Важно е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

Втора стъпка: Реакции спрямо детето, което е упражнило тормоз:

Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Той се прилага от класния ръководител или педагогическия съветник. Подходът за възстановяване на щетите изисква време и по-задълбочен разговор с детето. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, да покаже ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик и че се действа с оглед отново да се възстановят ценностите, към които цялото училище се придържа, а не за да бъде наказан. Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класния ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност. С това негово решение трябва да се съгласи и ученикът, който е бил потърпевш от тормоза.

Важно е класният ръководител да изслушва детето. Не е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевшото дете. След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време проследява поведението на децата и дава обратна връзка.

Трета стъпка: Реакции спрямо дете, което е обект на тормоз:

Работата с деца, които са обект на тормоз, е насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

- ❖ Класният ръководител говори с детето, по възможност още същия ден, за да разбере какво точно се е случило; Подчертава се поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;
- ❖ Класният ръководител наблюдава детето в следващите дни, за да се уверите как се чувства и при необходимост отново разговаря с него.

Четвърта стъпка: Реакции спрямо наблюдателите:

- ❖ Класният ръководител изтъква тези, които са се намесили в защита ценностите на училището. На останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдеще.
- ❖ Класният ръководител насърчава учениците за грижа спрямо тормозеното дете.

II. Училищна система за насочване към други служби.

1. Регистриране на ситуации на тормоз:

- ❖ Създава се регистър на училището за регистриране на случаи на тормоз между учениците.

2. Всяка ситуация на тормоз се регистрира и описва от учителя, който я е наблюдавал с цел да се проследи развитието на случая във времето и да се планира подходяща интервенция. Регистърът съдържа следните реквизити: “дата”, “Кратко описание на всяка ситуация”, “участници”, “клас”, “предприети мерки”, “подпис”. Този регистър се съхранява на достъпно място в дирекцията. Класните ръководители следят вписаните в регистъра случаи и предприемат съответни мерки като взаимодействат с родителя на ученика, с учители и с педагогическия съветник.

3. В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие. Координационният съвет предлага на директора да бъде потърсено съдействие от страна на отдел “Закрила на детето” по местоживеене и отдела за “Закрила на детето” или подходящата институция, според ситуацията и индивидуалния случай.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ"

7139 с.Ценово, ул."Цар Освободител"№83, тел.08122 /20-56,
e-mail: hbotev_cenovovo@mlnk.net

УТВЪРЖДАВАМ

Камелия Божкова:.....

*Директор на ОУ „Христо Ботев“
с. Ценово, обл. Русе*

АЛГОРИТЪМ

**ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕХАНИЗМА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА
УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ МЕЖДУ ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ
В ОУ "ХРИСТО БОТЕВ"- СЕЛО ЦЕНОВО, ОБЛАСТ РУСЕ**

Разработен, съгласно Заповед № РД 09-611/18.12.2015г. на Министъра на
образованието и науката,

1. Запознаване на педагогическия и непедагогическия персонал с формите на насилие, с Механизма, с Правилата и Процедурите за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище, Система за взаимодействие с лични лекари (педагогически персонал- на педагогически съвет, непедагогически персонал- на общо събрание)

Срок: месец септември

2. Запознаване на учениците и родителите с формите на насилие, с Механизма, с Правилата и Процедурите за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище, Система за взаимодействие с лични лекари (учениците – в Час на класа, родителите- на родителска среща).

Срок: първата седмица на месец октомври

3. Определяне на координационен съвет със заповед на директора на училището.

Срок: до 15 септември

4. Извършване на оценка на тормоза между децата и учениците в училището в началото и в края на учебната година от класните ръководители посредством *Приложение 3 към Механизма.*

Срок: за началото на учебната година – до втората седмица на месец октомври, и за края на учебната година – месец април-май, непосредствено преди приключване на учебния процес за съответния етап на образование.

5. Анализ и обобщаване от координационния съвет на резултатите от оценката в резултат на изследването.

Срок: за началото на учебната година – до края на месец октомври, и за края на учебната година – до края на месец май-юни, след приключване на учебния процес за съответния етап на образование

6. Запознаване на заинтересованите страни с обобщените резултати и обсъждане на необходимостта от предприемане на конкретни мерки и действия.

Срок: първата седмица на месец ноември, втората седмица на месец юни

7. Разработване от координационния съвет на план за съответната учебна година за противодействие на училищния тормоз, който се утвърждава от директора на училището.

Срок: месец септември

7.1. включва конкретни дейности по превенция и интервенция на ниво клас (под формата на обучителни дейности и занятия с класа) и на ниво училище (по посока създаване на общоучилищни правила и процедури);

7.2. съдържа конкретни срокове и отговорници;

7.3. определя ясно как се осъществява потокът на информация във връзка със съмнения за тормоз, как се документират случаи на тормоз и как се инициира работа по случай;

7.4. актуализира се ежегодно;

7.5. при необходимост може да се актуализира и по време на учебната година към края на първия учебен срок – *месец януари.*

8. Въвеждане на Дневник за случаите на тормоз.

Срок: 15 септември

8.1. Дневникът има за цел да подпомогне процеса на координация и комуникация в училище във връзка с осъществяването на цялостна училищна политика за противодействие на училищния тормоз;

8.2. в дневника се документират ситуацията, съответстващи на Класификацията на нивата и формите на тормоз, и предприемането на съответните действия (*съгласно Таблица 1 от Механизма*), които изискват намесата на координационния съвет;

8.3. всяка описана в дневника ситуация, съдържа следната информация: дата; какво се е случило – кратко описание на случая, кога се е случило, кои са участниците; кой служител е регистрирал ситуацията – име и подпис; какво е предприето като действия (намеса, превенция); кои отговорни участници са информирани (институции, органи, родители), как е приключила ситуацията или на какъв етап е и какво предстои;

8.4. координационният екип анализира ситуацията и определя необходимостта от индивидуална работа по случай с ученик, чиято координация се осъществява от секретаря на координационния съвет.

8.5. Дневникът за случаите на тормоз се съхранява в учителската стая, а съпътстващата документация – при зам.-директора.

8.6. Дневниците за случаи на тормоз са два- за двете сгради на училището.
Срок: целогодишен

9. Изпълнение на мерки от МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ за превенция на агресията и за засилване на сигурността в образователните институции

Срок: целогодишен

10. Изготвяне на годишен отчетен доклад на координационния съвет до директора на училището.

Срок: края на учебната година – месец май-юни, след приключване на учебния процес за съответния етап на образование.

Изготвил: Училищен Координационен Съвет в състав:

Председател: Димитрина Мангова

Членове: 1.Деяна Тодорова

2.Анна Денчева

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ"

7139 с.Ценово, ул."Цар Освободител"№83, тел.08122 /20-56,
e-mail: hbotev_cenovo@mlnk.net

УТВЪРЖДАВАМ

Камелия Божкова:.....

Директор на ОУ „Христо Ботев“
с. Ценово, обл. Русе

ПРАВИЛА И ПРОЦЕДУРИ ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ЗАЩИТНА МРЕЖА ЗА СПРАВЯНЕ С УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ В ОУ "ХРИСТО БОТЕВ"- СЕЛО ЦЕНОВО

Разработени, съгласно Заповед № РД09-611/18.05.2012 г. и Заповед № РД09-
611/18.12.2015г. на
Министъра на образованието и науката,

Настоящите правила имат за цел прилагането на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда.

I. Задължения на персонала

1. Училищен координационен съвет

- Планира, проследява и координира дейностите за справяне с тормоза на ниво училище.
- Обобщава предложенията на класовете и изготвя общоучилищни ценности, правила и последици.
- Обсъжда и приема процедурите за докладване, регистриране и проследяване на случаите на тормоз.
- Прави мотивирани предложения до директора с цел подобряване на работата.
- Подпомага класните ръководители с материали или консултации със специалисти, съдейства за организиране на периодични обучения на учителите по темата за насилието.

2. Класни ръководители

- В началото на годината провеждат занятия в часа на класа, посветени на тормоза и насилието.
- С помощта на учениците приемат ценности, правила и последици при прояви на насилие.
- Постерите с приетите ценности, правила и последици се поставят на видно място в класната стая.
- Запознават учениците с процедурата за съобщаване на случаи на тормоз.
- Реагират при всеки опит за насилие над ученик в клас, съгласно утвърдените процедури и приетите правила и последици.
- За всеки инцидент или проява на насилие попълват протокол, който предават на УКС.
- Участват в работата на екипа, сформирани по конкретен случай на ученик от класа им.
- Провеждат периодично превантивни занятия по проблемите на тормоза, като могат да привличат различни специалисти, напр. от Центъра за превенция на насилието, МКБППМН и др.
- Информират учениците за Националната телефонна линия за деца 116 111.
- Информират родителите за дейностите по механизма, както и за приетите правила и процедури.
- Съдействат за включването им в дейностите на ниво училище.

3. Учители, които не са класни ръководители

- Включват темата за насилието в учебни единици, при които това е възможно.
- Поощряват и развиват съвместното учене, както и поведение на сътрудничество и взаимопомощ.
- Познават и използват установената система за информиране и съобщаване за случаи на тормоз над ученици.
- Познават правилата и последствията на класа, прилагат ги и изискват от учениците да ги прилагат.

4. Дежурни учители

→ Спазват стриктно утвърдения от директора график за дежурство, следейки рисковите зони, в които е възможна появата на насилие и тормоз.

→ Реагират според утвърдените процедури в ситуации на насилие по време на дежурството им.

→ Оказват съдействие на колеги при установени от тях нарушения на ученици и докладват на УКС, като попълват протокол, отразяващ инцидента.

5. Помощен и непедagogически персонал

→ Полагат грижи за предотвратяване на насилнически действия, на които станат свидетели.

→ Познават основните принципи на действие и ги прилагат – правила, последствия, протокол за реагиране на насилие.

→ Не допускат прояви на насилие и съобщават за тях на класен ръководител, главен учител, директор.

II. Процедура за информиране и съобщаване на случаи.

Дете, жертва на тормоз – уведомява класния ръководител устно, родителят попълва

Протокол за съобщаване за насилие (Приложение № 2), в който описва ситуацията.

Дете, упражнило тормоз - уведомява класния ръководител устно, родителят попълва Протокол за съобщаване за насилие (Приложение № 2), в който описва ситуацията, изпълнява указанията на УКС за предотвратяване на тормоза.

Деца, които помагат и подкрепят тормоза - уведомява класния ръководител устно, родителят попълва Протокол за съобщаване за насилие (Приложение № 2), в който описва ситуацията.

Дете-наблюдател- уведомява класния ръководител устно, родителят попълва Протокол за съобщаване за насилие (Приложение № 2), в който описва ситуацията.

Всеки класен ръководител може да договори с учениците си от класа и други форми и начини за съобщаване на случаи на тормоз в класа.

Всеки учител и служител, наблюдавал ситуация на насилие между деца, е длъжен да информира УКС чрез попълване на формата за протокол.

III. Процедури за регистриране, докладване и разглеждане на случаи на насилие и тормоз сред учениците.

Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

1. Всяка ситуация на тормоз трябва да бъде регистрирана и описана в единен регистър на училището от учителя, който я е наблюдавал. За целта е утвърден „Протокол за отговор на насилие“ (Приложение №1). Той се предава на председателя на УКС, който го съхранява.

2. Действия в случаи на инцидент, който поставя в риск или уврежда живота и/или здравето на ученик.

Учителят или служителят действат в следната последователност:

→ извеждат пострадалото дете от опасната зона и оказват долекарска помощ;

→ при непосредствена опасност за живота на пострадалото дете се обаждат на телефон 112;

- уведомяват веднага училищното ръководство и УКС, които уведомяват класния ръководител, който от своя страна уведомява родителите/настойниците на детето;
- описват ситуацията писмено в протокола за отговор на насилие.

3. Действия при установяване, че дете е жертва на насилие или е в риск от такова.

- Всеки служител на ОУ „Христо Ботев“ - село Ценово, на когото стане известно, че дете в риск се нуждае от закрила, следва незабавно да уведоми класния ръководител, който от своя страна уведомява училищното ръководство и родителите/настойниците на детето;
- Учителят описва ситуацията писмено в протокола за отговор на насилие.
- След проверка на случая директорът свиква УКС, който подава сигнал до Отдел „Закрила на детето“.
- УКС изготвя индивидуална работна програма с ясно разписани функции и дейности на екип от класен ръководител, учител-наставник и родител

4. Действия при установяване, че дете е упражнило тормоз.

- Учителят описва ситуацията писмено в „Протокол за отговор на насилие“ (Приложение №1).;
- Ситуацията се регистрира в единния регистър;
- Детето, упражнило тормоз, описва ситуацията в Протокол за съобщаване за насилие (Приложение № 2).;
- За изясняване на случая от други деца-наблюдатели родителите им описват ситуацията в Протокол за съобщаване за насилие (Приложение № 2).;
- Класният ръководител уведомява и свиква среща с родителите;
- Свиква се УКС;
- УКС уведомява МКБППМН, Полицията и отдел „Закрила на детето“;
- УКС изготвя индивидуална работна програма с ясно разписани функции и дейности с цел намаляване на агресията у детето.

IV. Мерки при кризисни ситуации

1. Комисията заседава най-малко един-два пъти в учебен срок и обсъжда изпълнението на плана, както и резултати от дейността си.
2. При наличие на писмен или устен сигнал, комисията се събира в рамките на 24 часа.
3. При възникване на кризисната ситуация веднага се уведомява Директора на училището. В рамките на един час се подава сигнал в РУО и Отдел „Закрила на детето“ в Областна администрация и полицията.
4. При възникване на кризисна ситуация или получен сигнал за ученик, жертва или в риск от насилие, комисията съставя индивидуален план за кризисна интервенция.

Изготвил: Училищен Координационен Съвет в състав:

Председател: Димитрина Мангова

Членове:

1. Деяна Тодорова

2. Анна Денчева